

# Womhaj Bóh!



Cyklo 39.  
30. sept.

Lětnik 10.  
1900.

## Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Smolerjez knihcziščetni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

### V Znjowu džakny ƙwjedžen.

Pš. 67, 6—8.

„Tebi, Božo, ƙo džakuja ludy, tebi džakuja ƙo wschitke ludy, semja dawa ƙwoje plody; požohnuj naš Bóh, našch Bóh; požohnuj naš Bóh, a wschón ƙwět njech ƙo jeho boji.“

Dženš czeščezje Boha spokojni,  
A ƙhwalcze jeho hnadu!  
Wón tež, hdyž malo wobradži,  
Wě ł sežiwjenju radu.  
Kíž šđerzi ƙwět  
Tak wjele lět,  
Tón wulke wězy cžini  
A stajnje derje mēni.

(761, 1.)

Tak budže ƙo dženska wěščze we wjele ƙerbskich ƙemščach spěwacž. Žně njeběchu tak bohate kaž w prjedawščich lětach. Tajka polnosč pał, kaž běchmy po jara ƙhudym poklednim lěcze wocžakowali, njebu nam wobradžena. Bože myšle ƙu hinašche hačž cžłowšte byle. Wě tež sažo cžežke lěto, kotrež rólnik se žnjowym džaknym ƙwjedženjom wobsamtnje. Wjele rjanych nadžijow je sa wjele lět nje-widžena žalošna ƙuchota sčastyla. Někotryžkuliz steji pšched pšchichodneju symu se styšknwym praschenjom: Šdžeha budže mi piza sa luby škót? Bjes teho je straschny mór, „kíž po cžmje lašy, ƙhorosč, kotraž pšchipołdnju škónzuje“ (Pš. 91, 6.) našchemu krajej wjele škłody pšchinješł a

a wscho wítowanje a sašluženje jara sadžewał. Wšcho to móže dženska na cžłowštu dušchu starosč a styšknwosč pšchinješč.

Tola dyrbi ƙwjate pišmo prawo wobšhowacž se ƙwojej ƙwalbu: Tebi, Božo, džakuja ƙo ludy. Pšchez ƙmy my ludžo ƙwojemu šnjesej džak winoječzi. Wly drje wschěduje wjele šhrěšchimy a sašlužimy wjele ƙhoštanja. Sa dobre a sa ƙhude žně, sa dohče a sa šhubjenje mamy ƙo jemu džakowacž. Žně ƙu Bože wodženja sa ludži. A ƙebi chze naš sežahnycž, njech je pšches ƙwoju dobrotu, njech pšches ƙwój hněw. Šdyž da starosčzi na ludy pšchinič a cžežkemu domachpytanju, dha chze wón ƙwētej sažo ras pokajacž, so je wón hiščezje ł ƙnesom a njeda ƙo sa ƙmēch mēč. Ščto pomha cžłowječej, hdy by wón runje žyly ƙwět dobył, a by tola na ƙwojej dušchi škłodował? Wo tym ƙłowje maja Bože džěczi tež žně a wscho Bože domachpytanje wobhladacž. Bóh tón šnjēs ma njeradženje a drohotu, krupy a deščez, mór a wójnu w ƙwojej ruzy a trjeba wscho ł wotčehnjenu hrěšchneho ƙwēta, kotryž na njeho šapomni.

Lubi pšcheczeljo, njedajcze nam tež w tutym lěcze na džak šapomnicž! Šdyž my na ƙwoju škłosč a škłodženja hladamy, ƙmy Bohu lubemy šnjesej njewurjekliwy džak winoječzi sa to, ščtož je nam hiščezje dał.

A dał je wón. Semja dawa ƙwoje plody, praji našch pšalm. Njeběchu ƙo rožki ƙrašnje poradžike? njeje dha tež ƙulow dobył bohacžišchi hačž ƙebi běchmy myšłili? Hiščezje njeje žana nusa pola naš. Móžemy

temu Anjesej na jeho praschenje: Scze dha tež nusu měli? pschezo hišče wotmolwicž: o, Anježe, nihdy žaneje.

Semja dawa swoje plody a budže je pschezo sašo dawacz. Anjesowy šlub i nami steji twjerdže: Tak dolho hač semja stacz budže, njedyrbi pschestacz šyw a žně, mjeršnjeje a czopłota, lěczo a šyma, džen a nóz. Wón móže a wón chze šam czinicž, so kraj swoje plody dawa. „Kotryž tež šam swojeho šyna njeje pschepuschczil, ale je jeho sa naš wschitkich podał, tak dha by wón tež njechal i nim wschitko nam hnadnje dacž?“ (Rom. 8, 32.) Džakujče so temu Anjesej wschitke ludny.

A džatej pač dyrbi proštra pschińcz: Požohnuj naš Bóh naš Bóh. Dwaj rasaj se šamšnymi šłowami napomina naš psalmški špěwar k džatej. Na Božim žohnowanju je wscho ležane. Ale jeno tym budže tole žohnowanje, kotřiz jeho wo nje prošča. Prošmy teho Anjesa, niz jeno i prošnymi šłowami, ale tak, so je naše žyłe žiwjenje modlitwa, wjedžena w štajnej blisťošči njewidomneho Boha, jako bychmy jeho pschezo psched šobu widomnje měli.

To budže najlěpšči džak na žnjowym džaknym šwjedženju. Tajke modlešče žiwjenje budže wot Boha žohnowane. Jeli so pač budža człowjekojo dale modlitwu a Bože šłowo šapřewacz a jeho kašnje pschestupjecž, wo kšchiz njerodžicž w šhróblej njewěrje a na wěcznošč sa-pomnicž, jeli so kšchescžijenjo dale psches hordošcz a nahrabnošč bohatty a psches šawisč a morkotanje kšudny Boha teho Anjesa roshněwaja, potom budže Bóh tón Anjes hišče wótrische pruty trjebacz, so bychmy do šo šchli a šo k njemu wobrocžili.

Pšchetož tež jeho žohnowanje ma tón kónz, so bychmy šo jeho bojeli.

Wschón šwět njech šo jeho boji. Niz jenož w štarym šatonju dyrbinny šo Boha bojecz, tež našcha kšchescžijanška wěra žada pramu bohabojošč. Wušladowanje kóždeje kašnje šapocznje šo se šłowami: Dyrbinny šo Boha bojecz a jeho lubowacz. Šdžeha šo namaša pač dženska tajka šwjata bojošč psched majestošczu žiweho Boha? Š nohomaj teptaja Bože kašnje. Mamon je jich Bóh, Bože mjeno nimaja we wutrobje ani w štutku; njedželu wotšwjeczujaja, štarych šapřewaja, mordowanje a šamomordowanje je žalošnje pschibjerało, mandželstwo-lamanje njeje wjazny hrěch, paduchstwo wullich paduchow nješmě wjazny kranjenje řěacz, nješprawnošč je wschudžom, žadošč po lošchtach a pjenješach je šhromadna rola štarych a mlodych. Mložemy dha prajicz, so je naš lud bohabojasny? O, ně, naš narod dyrbi hašle sašo šapoczecz, šo Boha bojecz. To njech je na žnjowym džaknym šwjedženju našcha najwjetšcha škoržba; niz, so je tak malo plodow w Božej štwórbje, ale tak malo plodow wěrnej bohabojošč.

Kaž šo nětk i dwojatej pilnošču na polach prózjemny, so bychmy pschichodne lěto bohate žně měli, tak chzemy i Božej pomozu we wschědnym horjehladanju k njebjekemu Wótzej a se šwěrnej modlitwu sa tym štejecž, so bychy našche wutrobny plody pschinješle k wěcznemu žiwjenju, hdyž njebjekš Anjes tyč žnjow pschińdže, so by šebi řjane šnopy žadał.

Na to chzemy wutrobnje prošncž: Požohnuj naš Bóh, naš Bóh.

Šamjeń.

## Puczowanje po Božim pišmje

abo

tajke myšle nadeńdžech, Bože šłowo czitajo.

Šodawa šwěrnny czitar „Šomhaj Bóh-a“.

### I. knihi Wójjakowe.

(Šotraczowanje.)

14. šta w.

Abraham wumóže Šota. Melchisedech jeho požohnuje.

I. Šchtuczka 1—16. Na wójnje, kotruž Šedor Šaomer, elamski kral, se šwojimi wafallemi pschecžiwio kralam w Šiddimškim dole, kotřiz běchu šo wot njeho wotřekli, wjedžesche, běchu tež Šota šajawšchi wotwjedli. Abram pač czěri se šwojimi wotrocžkami a šjednocženymi sa dobywarškim kralom, a njewušwobodži jenož swojeho wnuka i jeho mozy, ale wróči tež wschě wurubki.

A šta šo sa čzaš šinearšeho abo babylonšeho krala Amrafela (hdyž běšche něhdy Šimrod wscho šwětno kralestwo šaložil, kotřez pač běšche nětko wošlabnyło, so jenož Šinearška k njemu šluschesche), Ariocha, Šassarišeho krala (najšćescho Artemita w južnej Ššyriskej), Šedor Šaomora, Šlamskeho krala (pschi peršiškim móškim šaliwje) a Šhideala, krala póhanow (jena i tyč štron, kotřymž pošdžišcho „póhanška Šalilejska“ řěčachu): so šu wojowali i kralami pječžich městow w pschišjordanškej runinje, i Šeru, Šodomškim kralom, a i Šierju, Šomorškim kralom, a se Šineabom, Šdamasškim kralom, a se Šemeberom, Šeboimškim kralom, a i kralom i Šelny, kotřez mějesche trašch šame mjeno, kaž jeho kralowške město, kotřez je pošdžišcho mjeno Šoar dostało.

Kóžde wjetšche Šananejske město mějesche, kaž i Šosuownych knihow špóšnjemny, swojeho krala; šöniziskemu ludci šo špodobasche, so šo do malych šamostatnych kraleštwow džělesche, kotřez běchu psches šwjajš šwjajane. Něšchto podobneho wobladašch tež sa najštaršche hrjekšče čzašy.

Šananejszy, w jara bohatty Šiddimškim dole, dowěrjachu šo tak šwojim mozam, so šo špječžowachu pschecžiwio šwjajškej šylnych krajow naraššich štron.

Čzi wschitzy šu šo, hdyž šo njepšchecželške wójsko jich krajnym mjesam i dolheho wječžora šem bližesche, do doła Šiddim šhromadžili, hdyž je nětkole šólne abo Šmorwe morjo, a šestupachu šo tam se šwojimi čzřjodami, hotowi na wójnu.

Woni pač běchu šami wina na tutej wójnje; pschetož woni běchu 12 lět kralej Šedor Šaomorej šlužili a w 13. lěče wot njeho wotpadnyli.

Šeho dla pschicžahny Šedor Šaomor a jeho wafallšy kralojo, kotřiz i nim běchu, w šchtyrnatty lěče, a šbichu na šwojim puczju i Šabylonšesje po wulkej wójnškej drošy psches Šamasšus najpředny někotre ludny, kotřez běchu šo tež šarjekli, daň dale placžicz, mjenujzy hovorškich ludži w Šštaroczě Šarnainje, lud, wulki po šróstu, i tamneje šjordanšesje štrony, kotřiz běšche i najpřěššchimi woydlerjemi w kraju byl, a Šufim abo Šamsumim w pošdnishim Šmorejškim kraju w Šamje (t. j. Šabbath Šammon), a Šemim, tež naraššcho-jordanški hovorški lud, na Širiathaiskim polu, 1/2 hodžiny i wječžora Šedaby, a wot tam dale k pošduju Šorejššich na horach Šeir, kotřichž šu pošdžišcho Šdomiššy pobili. Tak dobuchu wschju naraššcho-jordanšku a arabahšku krajinu hač k runinje Ššaran, i palmami poroščenej, kotraž je pschi puščzinje šameho mjena, to je hač do Šilah na šewjernym kónzu šlanitšeho móššeho šaliwa.

Šotom, hdyž běchu tak přěni šamyšl šwojeje wójnny dozpili, wobrocžiwšchi šo wot dalscheho puczja k pošduju k dolhemu wječžoru, pschińdžechu k studni Šišpat, to je Šadež abo Šarnea na južnych mjesach šananejškeho kraja, a ššajychu wschitkón Šmalešiššiki kraj, wobydlerjom teje štrony, kotraž pošdžišcho Šmalešišškim šluschesche, a tež Šmorejššich, kotřiz w Ššezon Ššamarje bydlachu, kotřez pošdžišcho Šngeddi řěčasche.

Tak běchu njepšchecželjo wulke kolo wokolo Šiddimškeho doła šczinili. Šdyž pač šo nětko i dolheho wječžora nawalichu, wuczahnychu Šodomški kral, Šomorški kral, Šdamasški kral, Šeboimški kral a Šelaski kral, kotřez je Šoar, a hotowachu šo k šitwoje w dole Šiddimje i Šedor Šaomoram, Šlamskim kralom, a i Šhidealom, kralom póhanow, a i Amrafelom, Šinearškim kralom, a i Ariochom, Šassariškim kralom. Tak wojowachu w tutej wójnje šchtyrjo dotal dobywaršy kralojo i pječžimi kralami, kotřiz šo wobaracz a jim hrozžy nadpad wotrašncž špytachu.

W dole Siddim pak bēšche wjele hlinjanych abo asfaltowych jamow; teho dla bēchu tuczi pječo runje tu hwoj wójnski rjad postajili, so bychu nješčeczela, sbiteho, do hlinjanych jamow šhonili a jeho tak stonzowali. Ale hinaf ho sta, hacz bēchu žebi myšlili; Sodomski a Gomorrski kral a wšchitzu kralojo i nimaj šjednoczeni cžekachu, a padnychu tam sbiczi do hlinjanych jamow; a kotřiz wostachu, so jich šmjercz w hlinjanych jamach njenadeńdže, kaž n. psch. Sodomski kral, cžekachu na moabitiske hory na narańskej stronje.

Asfalt je nacžorn semsta žiwiza, kotraž ho šwēczi kaž tuk a ho hižo pschi šnadnej cžoplocze roščtrjeje. Dol bēšche wšchou pšchepjelnyj i tajkimi jamami, i kotřichž ho tajta semsta žiwiza žorlesche. Šiščez dženša wunuri ho i Moweho morja semsta šmola a plawa w schfrutach po wodže. Tež w Mesopotamskej a w stronach wokoło města Baku, hdžež ho nasche pučžowanje na horje Ararat šapocža, namašamy tajke žorla, i kotřichž ho semsta šmola žorli. Tajkim žorlam nješmēšč ho pšchedaloko bližicž, hewaf ho pšchelamašch a ho šhubišch.

(Potračžowanje.)

### Evangelsta wošada na paštrjowym polu.

Š powjescžow i rańšcheho kraja wot Seružalemskeho towarštwu wudatnych.

„Šlaj, ja pšchpowjedam wam wulke wješele, kotrež wšchemu ludu ho doštanje, pšchetož wam je ho dženša tón šbóžnik narodzil!“ Tónle evangelij předomasche ho w šwjatej nozy Šhryštufoweho naroda na šahonach k ranju Betlehema a jón šlyšchachu paštrjo, kotřiz tam w nozy šwoje štadla pašechu. A tole předomanje podarmo njebēšche: „Džijmy do Betlehema a wohladajmy tu wēž, fiž ho stala je, kotruž je nam tón šnjes šjewil“, ho do škutka staji; „a woni pšchindžechu šhwatajzy a namašachu wobeju, Marju a Šosefa, k temu to džecžatko w žlobje ležo.“ A šlōcžnje: šchto bēšche wušpēch, kotřiz paštrjo wot šwojeje hodowneje Božeje šlužby na paštrjowym polu a pschi žlobje domoj pšchinješechu. Woni šhwalachu Boha ša wšchitko, šchtož bēchu šlyšcheli a widželi.“ Wješele džačowneje wutrobje ša krašne šnutškwone našhonjenje šlincžesche w šhwalbje.

Šenož malo tych žujnych, kotřiz dženšnišchi džen psches Šalāštinu pučžuja a Betlehem wopytuja, žebi šhwile wošmu, „paštrjowe polo“ a nimale šahypane powoštanki štaroščesčijanskeje žyrkwe na nim wopytačž. A tola je tónle šlecžt šemje wobšlōdkowany wot štarých wolijowžow, wobdaty wot kčezjazych polow a šelených tramniščezow prawje šhmany pučžowarjej wšchelate nješubšne šacžiščez šabycz dacž, kotrež šobu pšchinješe i narodneje žyrkwe, kotraž ho wšcha cžorni wot wprucha, a kotraž je še šwončownej pychu pšchepjeljena, hdžež prošdne wašchnja knježa a šchesčijanske wēruwušnacža na šwjatych městach ho wo prava wadža, šo dyrbitaj štajnje dwaj turkowskaj wošakaj štražowacz, šo njeby k pukam pšchichlo. Ale šchtož šhwile nima, poš hodžinki na paštrjowe polo dońicž, njedyrbial i najmjeńšcha škomdžicž na wēžu narodneje žyrkwe štipicž, šo by ho tam rošhladał nad Betlehemom a lubošnej wokolinu.

Šo najwjšchšchim šlaku škwa nam wēža evangelškeje narodneje žyrkwe i mižionštim domom, hdžež je šhjedžišna evangelškeho mižionštwa Šeružalemskeho towarštwa w Šalāštinje. Dale k wječžoru witaja bēle twarjenja wšy Betdžala je šeleniny wolijowych lēšow. Šši žyrkwe ho wšche twarjenjow pošbēhujaj, najwjšchšcha žyrkeš nēšškeho evangelškeho mižionštwa.

Wobročžiny ho nětko k ranju, šwješeli ho wōcžto na rjanym wobrašju. W dole na paštrjowym polu šteja twarjenja wšy Bet Sahur. Šow ho nalēčžo dwē njedželi přjedy šapocžnje hacž na Betlehemskech horach.

Duž pšchindu přenje plody wot pola a šchto — wobraš přenjeho pšchpowjedanja evangelija a jeho přenjeho ploda paštrjow na polu. —

Pschi tym nješōžachmy my nēšžy mižionšy dželacžerjo dotal šjes rudženja na tole lubošne město pohladacz; pšchetož wone bēšche ho pšchpowjedanju evangelija šamknylo. Wot Betlehema bēšche ho pšched lētami dželacžimi pošpnt cžinil, psches škulšku wučžbu a předomanje wobydlerjam paštrjoweho pola šwētlo evangelija pšchinješez. Šako potom pošdžišcho dželto w Betleheme do rukow Šeružalemskeho towarštwa pšchindže, wosta mižionštvo w Bet Sahur hiščez někotre lēta pod wodženjom jendželskeho mižionškeho towarštwa. Dofelž pak žannych wuhladow

na wušpēch njebēšche, ho psched něhdže 15 lētami pušchczi. Šak wostachu paštrjowe polo a jeho wobydlerjo w nozy nješwēry. Šich duchowne žiwjenje runasche ho šahypnyjem rošpadankam na paštrjowym polu.

Tola nětko možemy wulke wješele pšchpowjedacz. Šruha šwētla padnje na tónle fruch šemje. Wone je šažo malo štadlo, kotrež je i radoščžu evangelijon šlyšchalo, pšchijalo a je wērjaze našhonjenje paštrjow na polu cžinilo.

Bēšche psched nimale  $\frac{3}{4}$  lēta, jako bu mlodženz i Bet Sahur w parlowomej dypačni, hdžež i někotrymi evangelštimi i Betlehema šromadže dželasche, na wučžbu kēžšblimy cžinjemy. Wōn šhodžesche potom pilnje do našchich Božich šlužbow a biblišchich hodžinow, pytasche wobšhad i mižionštimi dželacžerjami a šrawnimi wošadnymi a wupraji ša někotre njedžele, šo može jenož we wučžbje evangelija šwoje šbože namašacz. Wo wopacznoščzi šwjecženja šwjecžatom a šwjatych a poščēńškich šašadach gričhiškeje žyrkwe bēšche pschewēdčženy. Šo dyrbjesche ho pola teho muža cžim wšche wadžicž, dofelž bēšche něhdže 7 lēt w gričhiškim šlōšchtrje pšchewwal, šo by muich a mēšchit byl. Žiwjenje w šlōšchtrje ho jemu nješubšesche, duž bēšche do šwojeje šwjecžišny wuštipil. Šdyž bēšche w evangeliju šwojeho šbóžnika namašak, nam jeneho po druhim wot tych šwojich pšchpowjedže, najpřjedy šwojeho nana, potom šwojeho bratra, potom tež šwōjbu šwojeho wuja a druhich šnatych. Šrōtko do jutrow možachmy ho i radoščžu pschewēdčžicž, šo bēšche 30 dušchow roššudženyh k evangelškej žyrkwi pšchštipicž. Nětko pak bēšche to wobčezne, šo žane evangelške šhdliščez abo wošada w Bet Sahur njebēšche. Duž dyrbčachmy te 30 dušchow najpřjedy našchej wošadže w Betleheme pšchidželicž, doniž ho pšchedšhdštvo Šeružalemskeho towarštwa njeoššudži, hacž chze wošadu a šchulu we wšy na paštrjowym polu šaložicž. Dofelž pak ho šda šemja ša to pšchhotowana a ho wjazy pšchštipow wocžafuje, je Šeružalemske towarštvo w pošedženju pšchedšhdštwa 4. julija wobšamklo, šhdlesčez w Bet Sahur šaložicž. Šōlcžaza a šōlcžaza šchula dyrbitej ho wotewricž a duchowne šastawanje dyrbi ho na přenje i Betlehema štawacz.

Šak šmējemy wošadu we wšy na „paštrjowym polu“. Dželto w Betleheme je podpjerane k ranju a k wječžoru psches wošady Bet Sahur a Betdžala. Wōh daj, šo by bōřny šažo šašne šwētlo evangelija ho na paštrjowym polu šwēcžilo.

Dale powjescž budže tež wulke wješele pola pschecželow našcheho mižionštwa šbudžicž. Duž nadžijamy ho, šo budža tež woni wješelu ruku podacz tu nowu štaroščž, kotraž ho dželto našcheho mižionškeho wodžerštwa napoloži, nješčž pošhacz a to na modlažej wutrobje kaž i pošhazej ruku. Duž wješelcžez ho i nami lubi pschecželjo nad nowej evangelškej wošadu na paštrjowym polu.

### Wšchelate i blišta a i daloka.

Š Šrodžiščezja. Šrošwucžowanje předarškeho šeminara ša šerbskich šstudentow mēšachu ho tu pod nawjedowanjom kn. šararja Mrošaka wot 27. augušta hacž do 24. šeptembra. Ša nim ho tuczi knježa wobdželicju: Šawol Mrošak i Šrodžiščezja, Šawol Wicžezl i Šichiščez, Škorla Šēšbał i Šudychina a Šan Šchizjan i Šodžija.

— Šprovinzialne towarštvo ša šnutškwone mižionštvo šmēje šwoju lētšchu šhromadžišnu pošdželu 1. oktobra pošodnju w 4 h. w Mārcžinym wuštwaje na Šettinškej drōšy w Šudychinje. Šētnu rošprawu poda knjes duchowny Šābler i Šudychina a lētne šlicžbowanje knjes rēcžnik Šachja. Ša to budže ho wo rošdželenju darow rēcžecž, kotrež šu najšerane, šo bychu wuštwam našcheho šnutškwoneho mižionštwa k lēšchemu pšchšchle. Ša tule šhromadžišnu pšcheprošchuje pšchedšhdštvo provinzialneho towarštwa niž jenož šobuštwy towarštwa, ale tež wšchitkich pschecželow šnutškwoneho mižionštwa a wēščez budže to wošebje witane, hdžez ho pschecželjo šnutškwoneho mižionštwa i luda w bohatej licžbje šēndu, šo bychu šlyšcheli wo škutkowanju šnutškwoneho mižionštwa a ho ša tón wadžny škutk šahorili.

— Ša Šuštaw-Šdolšski šwjedžen, kotřiz šmēje ho pšchichodnu njedželu w Šucžinje, ho hiščez junčroz wutrobne pšcheprošchuje i tej nadžiju, šo bychu ho wošadni še šušodnych wošadow w bohatej licžbje na tón šwjedžen šeschli. Šserbske kēšščenje šapocžnje ho pošodnju w 2 h. i předomanjom knjesa šararja Šādny i Šudychina a nēšške pošodnju w  $\frac{1}{4}$  hedžin, na kotřymž budže knjes tajny žyrkwiški radžicžel Šeller předomacz.

— Šašymška šhromadžišna Šužiškeho předarškeho towarštwa

mějesche so sańdzenu brjedu w Budyshinje. Tole towarstwo je w lěcze 1716 w Lipsku na uniwersicze wot herbskich studentow založene a je w přenim čašu towarstwo herbskich studentow, kotřiž na duchownstwo studowachu, bylo, posdžišeho so lužiške předaške towarstwo scziwi sa studowacych duchownstwa nascheje zyleje Lužicy. Šerbam pak je so stajnje wěste prawo w towarstwie idžeržalo. Tak je tež Sorabikum herbski wotrijad towarstwa. Najwjazny naschich herbskich duchownych je s teho towarstwa wuschlo a so w rošwucžowanjach, kotrež maja studencza pod wodženjom theologiškich profesorow, pschihotowalo sa swoje duchowne jastojnstwo. Tute najstarsche studentske towarstwo hwoj pschiwil k Lužicy žiwj idžerži. Teho dla so tež kóžde lěto w našymje w Lužicy šendže, so bychu so nětčijšeho sobustawy s přjedawšimi sobustawami kaž tež přjedawšeho sobustawy mjes sobu woblada. Wšchi tej skladnosce so tež pschednoscht wotdžerži. Tón króč mějesche pschednoscht knjes duchowny Dillner s Reichhardtšdorfa wo tej myšli: „Duscha, duschowpastyrštw, duschowpastyr.

— Sańdzenu pjatk je so nowa schula w Suizy poswjecziła. Była schulsta a dorosčena mlodošč, wučerjo a schulizy přjodštererjo čahnychu pod hntami hudžby popoldnju w 3 hodžinach k starej schuli. Sow so na hwojatocžnosce knjes knježerstwowy radžicel s Der, knjes schulski radžicel Schütz a knjes faraš Handrik wobdželiču. Knjes kantor Ludwig wurčza hnutu słowa starej schuli, w kotrež běšche so psches 40 lět wučžilo. Na to hibasche so hwojedženški čah k nowej schuli. Wšchi durjach noweje schule pschepoda natwarješ schule, knjes twarški mištr John s Lubija, klucž. Knjes schulski radžicel Schütz nowe schulste twarjenje wottamny. Na to stupi hwojedženška wofada do kžeze, s ržemi pscheneje, hdžez so tež na poswjecženju schule hnadna knjeni hrabinka Schall-Miencour je hwojbu wobdželi. Hdžez běšchtaj knjes schulski radžicel a knježerstwowy radžicel s Der hwoje pschecza wuprajšoj, mějesche knjes faraš Handrik poswjecženšku rēc tak derje w němškej kaž w herbskej rēczi. Twar, kotryž je krašnje wuwjedžene a wschitke nowosče w schulskim twarje pschicžuje, so wote wschitkich pschitomych wobdžiwasche a hebi powschitkowne pschipofnacze dobu. Twar, kotryž ma 7 wšam sa wučerjnu hlužicž, placži 80,000 hriwnow. Wobec starej schulstej twarjenim stej so pschedaloj.

— Šhowanje sakskeho princza Alberta, kotryž je tak njenadžizy psches nješbože wo žiwjenje pschischol, mějesche so brjedu tydženja na hwojatocžne waschne w dwórškej zyrkwi w Dražžanach. Čželnu rēcž mějesche jeho bratr, duchowny, Max.

— Sakski biskop Wahl je pschezo hiščeže khorn, a po lěkarškim wuprajenju njeje nadžija, so sašo k duchownym mozam dóndže, so by ham sašo móhl hwoje biskopške jastojnstwo jastacž. Duž staj so dwaj jastupjerjej wot bamža postajšoj. Sa herbske krajiny Sakskeje je so postajš konfistorialny pschedhnda Maaz w Dražžanach, sa naschu Lužicu knjes can. cap. cantor Lushečanški.

— Wójna w Afrizy so k kónzej pschibližuje. Burjo drje hiščeže tu a tam w małych čžrijódach šendželčanow pschecžehaju, ale tola žaneho wuspěcha dozpicž njemóža a budža so poddacž dychječž. Hdžez na to spominamy, kajša njeprawda běšche, so šendželčenjo tule wójnu šapocžachu, je čžim bóle wobžarowacž, dokelž směje wójna sa nich šrudny kónz. Přecž wschaf so njeda, so burjo přenje wuspěchi bitwow došč wužili nješbu. Tehdom móžachu šendželčanow s kraja wuhnacž, ale Bohužel hebi nješwěrichu, kručze a khróble na šjawne bitwisčezjo stupicž. To dychja nětko čžezto wotpocučicž. Našche houbucžucze je wěšče s ludom burow, ale so hu we hwojej njeroschudženosce přeni wužitk s ruki pschecžili, maja ham hebi pschipšacž.

## Wježna wójnska khronika s lěta 1870.

(Potracžowanje.)

Šhto je so duzy po pucžu stalo! Šaf wschelako je so Vive la France! (Ššawa Franzowškej!) wołako, špišacžel njewě. Šenož telko wón wě: Šako běšche žyle ludowe wójško Albrechtowy dwór woblehnylo a komandant njepšchecželške wójško hwojatocžnje napominasche, so na hnadu abo njehnadu poddacž, wustupišchtaj — dwaj mlodaj njewobrónjenaj pacholaj. „To staj! to staj! Wny jejū mamoj! Vengeance! á bas la Prusse!“ (Wjecžmy so! Přjecž s Prusakami!) wołasche so s tyžazorych schijow. — Ššlónčžo běšche hwoj domečž dšchlo, wjecžorne šmerki špado-

wachu. Wójnski čžah běšche so psche wschu měru derje poradžil. Šustajo a wysčajo wrócžichu so naschi khróbli wojowarjo domoj, jateju dragunarjow šputaneju sa sobu wlecžo. Našajtra buschtaj runje jako nětajkej pakofnikaj w roštorhanej draščze wot žandarmow do Niederbronna wjedženaj. Škhronikat nihdy nješabudže, šaf jedyn s nadobnych wojowarjow jimaj pschiwolo: „Wamaj ma so hłowa wotečez!“

... Ty s hłowu wijesch, luby čžitarjo a pschecželo! Ty myšliš: O, hdže hu so tucži Ššaszy w jich wotečiniškej šahorjenosce šabludžili. Ale budž šmerom! Nješwat jich! W Gamersheimje w Němzach mějesche so podobna hoštwa sa dwemaj ranjenymaj franzowškimaj dragunarjomaj!

### Wopyt franzowškeho lěhwa.

Našajtra popoldnju pucžowach s někotrymi pschecželemi do Niederbronna, so bych hebi tam lěhwo hoštwerškeho regimenta bliže wobhladał. Wójna wubudžuje wschaf nimo druhich schkódnych žadosčow wošebje tež čžlowštu wčžipnosce, so rady hwojej wocži a wschi wschudžom tyšach, hdžez po prawym ničžo čžinicž nimasch a hdžez móžeja čži čžasto schpatnje došč nadřebicž, hdžez hu pschegara wčžipny. Tak šendže so njebočžicžkemu Dornez Šafubej (Wóh budž jemu hnadny!), kiž w bitwoje s tšechi hwojeje bróžnje hladašche; granata pschilečza a rošraš jemu now, tak so morny na humo padny.

Šotowachny so teho dla na pucž. Wóšny widžachny našdala želesniške wosy njepšchewajazy tam a hem šendžicž, šefachny tež duzy po pucžu wulke čžrijódy wojakow, šednych a tšelzow, a ššlónčnje po wschelakich šadžewkach dóndžechny do Niederbronna. Tam pak běšche žiwjenje, wołanza, měščenža wčžipnych měšččanow, knješkow a burow, wojakow, žonow a džecži. A na wschitkich woblicžach widžach jenicžzy tute praschenje: šaf to wotbēhne? a jenož w někotrych wutrobach pschecze: schlituj naš, luby šnježe Wóžo!

Dóndžechny do franzowškeho lěhwa. W ššlódku wšhofich lipow stejachu w dolhich řjadach pschiwšasane konje, kiž pak luboščiwje hwoju hłowu hromadže tyšachu, pak so njemdrje kopachu, pak nješčžerpliwje hrjehotachu. A pola nich stejachu abo ležachu wojazy. Šedny myšesche hebi hwoju schlu, drugi natšlowasche hwoju trubku, drusy hrjajachu s šhartami, drusy šašo pivo pijachu a ššewachu narodny ššew. Wšchizy běchu tak wješeli a špokojeni, jako njeby ani jenicžteje mrócžalki na njeju, ani jenicžkeho němškeho wojaka we kraju bylo. Druhdy khodžachu někotři wyschzy po lěhwoje — řjani, wošebni mužoj — a hladachu s tajšej doweru na tute žiwjenje, majšachu hwoje konje a wosjewjachu hwoje pschikasnje... Wny pschidžechny a džechny a stejachny a hwojej wocži wudžerjachny... To wschitko wschaf běšche došpolnje nam nješuate a šajimawe — a tola tež khutne a šraščne.

Na dobo nasta wulke bēhanje a kłóženje. Šhto ma to rēlacž? — Lieutenant Winsloě běšche wumrjel a mějesche so khowacž. Džechny do šřjedž lěhwa. Tam stejeschke šafčez a na nim ležeschke jeho krawawa drašta, jeho dragunarška čžapka a mjecz. A tolo wołoko šafčezja stejachu franzowšzy wyschzy, khutni a šrudni so čži šamemu hšlyš do woczow šupachu a wutroba šdychowasche: O hdy by tola na hweščze jednota a prawda a mēr byl! Šarat Šchiman stejeschke pschi šafčezju a čžitajšche 90. ššalm a pošutnu modlitwu. Tehdy ššano je někotryškuli na hwoje džecžaze čžahy, na hwoje džecžaze modlitwy pomyšlił, jako jemu luba macž ruzy štyšlowasche, a šaf je horje pohladnył k temu, kiž wschitke bitwy wozži. Wo jenym to s najmješšcha khronikat s wěštosčju wě. Tón běšche schwižny, řjany wyschł; wón stejeschke pschi šafčezju morweho se štyšknjenymaj rukomaj, a na nim běšche widžecž, so so sobu modli, so njeje ruby wojak a tež žadyn mušat, ale wěrjazy ššeschčžijan a khrobly wojak.

Džechny po pohřebje šašo domoj, ale mjelčachny duzy po pucžu; myšlachny stajnje na přenju pschiatu krej. To běchu přenje wulke šapki, kiž buram pschipowjedaja, so so Wóže hrimanje pschibližuje a wichor a šapuščenje jeho šahonam hrošy.

(Potracžowanje.)

### Šudancžla.

Hdy budža so milijony s wody a se šemje mjerwicž.

[nšug ušugnš wš]

Kotry džēš je wschitkim wěšty, tola njeje nikomu šuaty?

[wšžg ušugnšwš]